

Sedat Ergin

sergin1@hurriyet.com.tr

Rusya neden Suriye'de Türkiye'ye yardım ediyor

31 Ocak 2018

TÜRKİYE'nin Afrin'de başlattığı 'Zeytin Dalı' harekâtının en önemli sonuçlarından biri, Rusya ile ilişkilerindeki yakınlaşma ve işbirliği yönelişine güçlü bir ivme vermesi oldu.

Rusya, Afrin harekâtında Türkiye'ye hava sahasını neden açtı? Suriye'de Türkiye'ye yardımcı bir tutum olarak neyi amaçlıyor?

Bu sorulara yanıt ararken ana başlıklarda şu tahmin ve gözlemleri ileri sürmek mümkün:

1-) **ÇÜNKÜ ÇIKARLARINA UYGUN:** Rusya'nın bu hamlesi, Türkiye ile ilişkilerine son dönemde hâkim olan genel doğrultuyla uyumludur. Rusya'nın Türkiye'de ekonomik, siyasi ve bölgesel ölçekte önemli çıkarları söz konusudur. Afrin'de Türkiye'nin yanında yer alırken, kendi çıkarlarının gereğini yerine getirmektedir. Terazinin bir kefesine Türkiye'deki çıkarlarını, diğer kefesine Suriyeli Kürtleri koyduğunda, ilkinin ağır bastığı ortadadır. Bu jestinin karşılığında, ikili ilişkinin genel dengesi içinde Ankara karşısında elindeki kartları, pazarlık pozisyonunu güçlendirdiğini de hesaplıyor olabilir. Ayrıca, buradaki jestin, Türk kamuoyundaki Rusya algısında olumlu izler bırakacağı tartışma götürmez.

2-) **OYUN KURUCU OLDUĞUNU GÖSTERİYOR:** Rusya, 2015'ten bu yana Suriye'deki savaşa müdahil. Savaş alanındaki askeri varlığıyla Beşar Esad rejimine muhalifler karşısında arka çıkıyor. Türkiye'ye doğru attığı bu adım, Suriye'deki rejimi güçlendirme yönündeki ana stratejisini destekleyecek niteliktedir. Rusya, kendisini Suriye'de başat oyun kurucu olarak bir kez daha tescil etmektedir. Böylelikle, Suriye'de bütün yolların son tahlilde Moskova'dan da geçtiğini göstererek, Ortadoğu'ya yerleşme siyasetinde zemin kazanmaktadır. Bu da Rusya lideri Vladimir Putin'in Rusya'yı yeniden güçlü bir küresel oyuncu yapma hedefini destekleyecektir.

3-) **TÜRKİYE'NİN AĞIRLIĞINI YANINA ALMAK İSTİYOR:** Rusya, Suriye denkleminin bundan sonraki sürecinde bölgenin bir diğer önemli aktörü Türkiye ile yakın bir şekilde hareket etmesinin getirilerini de hesaplıyor. Suriye'nin geleceğinin şekillendiği bir dönemde, üstlendiği Soçi müzakereleri gibi inisiyatiflerde kendi istediği yönde çözümleri öne sürerken Türkiye ile diyalog ve işbirliği içinde olmak, Moskova'nın masada elini güçlendiren bir gelişme olacaktır.

4-) **TÜRKİYE'Yİ ABD'DEN UZAKLAŞTIRIYOR:** Rusya'nın bu hamlesi, kuşkusuz, ABD'ye karşı politikasından bağımsız düşünülemez. Türkiye ile ABD arasında var olan anlaşmazlıkların daha da derinleşmesi, bu şekilde NATO içinde ciddi bir çatlağın ortaya çıkmış olması, Rusya açısından hiç de üzüntüyle karşılanacak bir

durum değildir. Aksine bu hamlesiyle, ABD'nin tepki göstereceğini bildiği bir harekâtın başlamasına katkı sağlayarak, Ankara ile Washington'ın birbirinden biraz daha uzaklaşmalarına yol açmıştır. Moskova'nın bakışına göre, Batı'dan uzaklaşan bir Türkiye, Rusya'ya daha yakın durma ihtiyacını duyacaktır.

5-) **ABD'NİN KÜRT PLANINA GEM VURUYOR:** Rusya, aynı zamanda ABD'nin Kürtleri kullanarak, Kuzey Suriye'ye yerleşmesine, burada doğrudan kendi güdümünde hareket edecek ve devletleşmeye doğru gidebilecek bir nüfuz bölgesi oluşturmasına da set çekmeye çalışıyor. Böylece, Kürtlere de ABD ile Suriye'de kader birliğine girmenin bir bedeli olduğunu göstermiş oluyor. Ayrıca, Afrin krizinde Türkiye karşısında ABD'den bekledikleri desteği göremedikleri bir senaryo, Suriyeli Kürtler ile Washington arasında sıkıntı yaratabilir. Bu da yine Rusların siyasi hedeflerini destekleyen bir yan sonuç olur.

6-) **ANKARA İLE ŞAM'IN ARASINI BULMAYA ÇALIŞIYOR:** Türkiye'nin PYD'ye karşı harekâtı, Başbakan Binali Yıldırım'ın da belirttiği gibi, Şam'daki Beşar Esad rejimi ile dolaylı yoldan temasa geçmesi sonucunu beraberinde getirmiştir. Sahada iki tarafın da askerlerinin bulunması, en azından bir kaza ihtimaline karşı diyalog kanallarının açık olmasını gerekli kılıyor. Moskova'nın, bu gereklilik üzerinden Ankara ile Şam'daki rejim arasında buzları eritmeyi arzuladığını da tahmin edebiliriz. Rusya, Ankara ile Şam arasında diyalog kurulmasında, ilişkilerin normalleşmesinde köprü rolünü üstlenerek Esad rejimini sağlamlaştırmayı hedefleyebilir.

7-) **İDLİB'DE REJİMİN ELİNİ RAHATLATIYOR:** Özgür Suriye Ordusu'nun kuzeyde Afrin'de PYD'ye karşı ortaya çıkan yeni meşguliyetinin dolaylı bir sonucu daha var. O da, muhalefetin elinde olan İdlib bölgesine dönük planlarında, Şam'daki rejimin elinin belli ölçülerde rahatlayacak olmasıdır. Uluslararası camianın dikkati Türkiye'nin Afrin'deki harekâtına çevrildiği için, Esad rejimi, İdlib bölgesinde muhalefetten alan kazanma yönündeki cephedeki hamlelerinde kendisini daha az uluslararası baskı altında hissedecektir.